

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET ♦ ♦ SZERKESZTI: UNGER EMIL DR.

:: :: Kéziratok és szakkérdések :: ::
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetések az
Országos Halászati Egyesület
(Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11
:: :: II. emelet 213.) fogad el. :: ::

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.
M. Kir. Halélettani és Szenny-
víztisztító Kísérleti Állomás

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HÓ KÖZEPÉN.

Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: $\left\{ \begin{array}{l} \text{Egész évre 12 pengő.} \\ \text{Fél évre 6 pengő.} \\ \text{Külföldre egész évre 16 pengő.} \end{array} \right.$

Állami alkalmazottaknak 50%-os kedvezmény jár.

HALÁSZAT (FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI

Organ des Ungarischen Landes Fischerei Vereins Budapest.

:: :: Verantwortlicher Redakteur: :: ::
Dr. EMIL UNGER.

:: Administration: Ungarischer ::
Landes Fischerei Verein,
BUDAPEST, V.,
:: :: Kossuth Lajos-tér 11. II. 213. :: ::

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
suchsstation für Fischerei-
biologie und Abwässerbe-
seitigung Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

A magyar halnevek származása. *Beke Ödön dr.* — A csuka táplálkozásáról. *L—s.* — Külföldi lapszemle. — Társulatok—Egyesületek. Arjegyzések—Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Über die Abstammung Ungarischer Fischnamen. — Über die Ernährung des Hechtes. — Gesellschaften und Vereine. — Auslandschau. Fischpreise. — Annoncen.

A magyar halnevek származása.

Irta: *Beke Ödön dr.*

Ismeretes, hogy a magyarság finnugor eredetű nép, s ősi hazája a legújabb kutatások szerint a mai Oroszország területén a Volga középső folyásának vidékén volt. Innen azután délebbre vándorolt, a Kaukázus tájára, ahol egy bolgár-török fajú néppel jutott kapcsolatba. Mindkét terület bővelkedik halban és vadban, s a halászat és vadászat volt főfoglalkozásuk. Nyáron inkább a halászat, s télen inkább a vadászat. Az őshazák emlékeit halneveink is megőrizték, mert vannak köztük olyanok, melyek finnugor eredetűek, s olyanok, melyek a honfoglalás előtti török érintkezés nyomát mutatják. Finnugor eredetű mindenekelőtt maga a *hal* szó, mely majdnem az összes rokon nyelvekben megvan: vogul *chul*, osztyák *chul*, *khul*, cseremis *kol*, mordvin *kal*, finn *kala*, lapp *küll*, *kuöllé*. Sőt még távolabbi rokonságra is rámutathatunk, a szamojédra, amely a finnugor nyelvekkel együtt az ural-altaji nyelvcsalád urali ágát alkotja. A különböző szamojéd nyelvekben a „hal” szó így hangzik: *kalla*, *kale*, *kola*, *kole*, *kele*, *kuel*, *kuele*, *hále*.

Az egyes halnevek közül mindössze háromnak valószínű finnugor származása, még pedig:

Keszég (*keceg* Nógrád m., Udvarhely m., *keszég* Tisza, Szlavónia, *keszege* Balaton, *kesze*, *keszi* Szeged) „általánosan minden úgynevezett fehér hal, egyesíti az abramis, aspius, idus, scardinius stb. nemeket;” vö. osz-

tyák *koisze* „*Leuciscus rutilus*”; vogul *készeng* ua.; zürjén *gycs* „*Cyprinus carassius*”; lapp *kécsük* „közepes nagyságú *Coregonus lavaretus*”.

Őn (Balaton, Duna, Tisza, *öny* Balaton, *öny-hal* Erdély, *ün-hal* Boldva, *ön-keszeg* Tiszaföldvár) 1. „*Aspius rapax*”; 2. „*Idus melanotus*”; 3. „*Chondrostoma nasus*”; 4. „*Leuciscus rutilus*”; 5. „*Alburnus lucidus*”; vö. zürjén *szyn* „*Leuciscus rutilus*”; vottyák *son-csoryg* „*Idus melanotus*” (*csoryg* „hal”); mordvin *szenyey*, *szjenyi* „kis hal”; finn *szeüne*, lapp *szivn* „*Idus melanotus*”.

Tat-hal (Zemplén m., Szabolcs m.) „*Tinca vulgaris*”; vö. vogul *tacht*, cseremis *tate* ua. Herman Ottó azt hitte, hogy nevét onnan kapta, hogy silány hal léteére csak a *tat* mögé dobják, de tekintve az említett halneveknek pontos egyezését mind hangalak, mind pedig jelentés tekintetében, a halnévnek a hajó, csónak *tat*-jához való hasonlóságát pusztán véletlennek kell tekintenünk.

A bolgár-török érintkezésnek véletlenül ugyanannyi tanuja maradt, mint az ősrökonságnak:

Sőreg (régie és népnyelvi változatai: *séreg*, *sireg*, *sőrég*, *sőrege*, *sőroge*) „*Acipenser stellatus*”; vö. kazánitár *szüjruk*, *szöjrok*, tarancsi-tatár *szürük*, tatár *szürük* *balik* „*A ruthenus*” ua. (*balik* „hal”); kalmuk *sögörlük* ua. A tatárban a halnév tulajdonképpen jelentése: „hegyes orrú vagy fejű hal”. A hal orosz *sevrjuga*, *sevrjuk* neve szintén a tatárból való átvétel.

Süllő (*sillő* Eszék, *sül* Békés m.; régie adatokban:

sillé, silő) „Lucioperca sandra“; vö. csuvas *syla, syla-pola, sila-pola* ua. (*pola* „hal“). A csuvas hálnév a *syl* „fog“ szó származéka, tehát ugyanazt jelenti, mint a magyar *fogas*. Tehát a *süllő* voltaképp ugyanazt jelenti, mint a *fogas*, csak az egyik bolgár-török nyelven, a másik magyar szóval. A csuvas szó átvétele a cseremiszi *syla-kol* ua. is (*kol* „hal“).

Tok „Acipenser-fajok, a kecsge és a viza kivételével“; vö. tobolszki-tatár *tugu, togo* „Acipenser sturio“. Az Acipenser Güldenstädtii Győrben följegyzett *Tetemes-tok* neve nem a hal nagyságára vonatkozik, mert a *tetemes* szó a régi magyar nyelvben nemcsak annyit jelentett, hogy „igen nagy“, hanem azt is, hogy „csontos“, mert a *tetem* szó eredeti jelentése „csont“ volt; pl. *tetem-ház, tetem-tartó*, „csont-ház, csont-tartó; ossuaria“; *elefánt-tetem* „elefánt-csont“; *elefánt-tetemes* „elefántcsontból való“; *szár-tetem* „lábszárcsont“. A népnyelvben a „cistus helianthemum“ neve ma is *tetemtoldó fű*, mert csontbajok, csonttörések ellen hasznos gyógyító szernek tartják. Kaposvárt és Jászberényben a *kereszt-tetem* „keresztcsont“. A „*tetemes (csontos) tok*“ név nagyon találó, mert 12—13 háti-vértje van, 24—36 oldal-vértje, 9—10 hasi-vértje; arc-orra „ormányt alkot, amely az egyetlen porcdarabbá összszelvadtt orrcsontokból, rostacsontokból és az ekecsontból alakult“. A Magyar Nyelvőr (XI. 430.) a halászati műszók közt ennek *tetemes tok* „Wachstör“ változatát közölte ugyancsak Győrből. Ebben az adatba az *l* írás-vagy sajtóhibából került, ennek ellenére mint változat egyik szakmunkából a másikba vándorol. Leghelyesebb lenne ezt a jövőben törölni, ha csak újabb adattal nem lehet igazolni.

Szintén török eredetű a *csabak* (Szeged, Köröstarcsa) „Aspius rapax“ (Nátly Szegeden 1825-ben kiadott Némelly véllelkedések a magyar nyelv ügyében c. művében: *tsabak-keszeg* „hatszárnyú keszeg“), azonban már a honfoglalás utáni időből, tehát kún-besenyő átvétel; vö. oszmán-török, krimi *csapak*, kazáni-tatár, kumük stb. *csabak*. Az utóbbi alak átment az oroszba és kisoroszba is.

Sajnos, nem ismerjük több olyan hálnév eredetét, melyek nyelvünk régi szókészletéhez tartoznak. Így már nagyon régi adataink vannak ezekre:

Compó (cumpó, Győrben: campó) „Tinca vulgaris“. Ennek kicsinyítő képzős alakja a *compók-hal* „Scardinius erythropthalmus“ (Boldva).

Dévér (a régi nyelvben és ma a Duna-Tisza mellett: *dévér-keszeg, Göcsejben: dévért-keszegi)* „Abramis brama“.

Dörgécse (a régi nyelvben: *dergécse, dörgicse*, a népnyelvben: *dörgöcse, dörgöce, dörgécs, dörgecs, dör-gencs, dörgincs, dürgencs, dirgencs, görgécse, görgöcse, görgöcse, görgicse)* „Acerina cernua“.

Kecsge (a régi nyelvben: *kecsige*, a népnyelvben: *kecsöge, köcsöge, köcsög, gedse)* „Acipenser ruthenus“.

Kisz (kisz, küsz; a legrégebbi adat rá 1639—43-ból: kösz-hal) „Alburnus lucidus“. Talán ennek eltorzulása a *pisze, pise, pizle, pisle, pizla* (Paks, Baja, Batta) név.

Konchal „Scardinius erythropthalmus“ nemcsak Galgóczinál fordul elő, hanem a Radvánszky-féle 16. századi szakácskönyvben is: Következnek orsó fark, sügér, koncz halaknak nemek (141. l. idézve a Nyelvtört. Szótárban sügér alatt).

Ponty „Cyprinus carpio“. Ehhez tartozik: *pontyó* és *potyka*.

Pozsár „Cyprinus carpio“, *pozsár-harcsa* (Szatmár) „Silurus glanis“. Valószínűleg szláv szó, mint *pozsár* „avar-égés“ (Szatmár m.), vö. cseh *pozsár* „tűzvész“, hasonló halnevet jelentő szó azonban egyelőre még nem ismeretes. (Folytatása köv.)

A csuka táplálkozásáról.

A csuka halgazdasági értékéről nagyon eltérők a vélemények. Nem beszélünk a pontyos tógazdaságok csukáiról, amelyek már sok helyen okoztak jóval nagyobb károkat, mint amennyi hasznot hajtottak,¹ hanem csupán a természetes halasvizekben, mégpedig különösen az állóvizekben élő csukáról, amely néhol — mint sok németországi tóban — nagy becsben tartott zsákmánya a halászatnak, másutt pedig — mint pl a genfi tóban vagy a mi Balatonunkban — vajmi alárendelt szerepet tölt be a gazdaságilag számottevő halfajok sorában.

A csukára nézve kiválóképp helytálló a P. SCHIEMENZ által hangoztatott kategórikus imperativus, hogy minden egyes halasvíz *sajátos természete* szerint kell a csukát értékelnünk és tenyésztése, valamint kitermelése dolgában állást foglalnunk.² Ugyanebben az értelemben foglalja össze RÉPÁSSY is a csuka szerepét a természetes vizek háztartásában:³ „Az olyan vizekben, amelyekben értékes, békés természetű halak honosak, a csuka elszaporodásának, de különösen nagyranövésének gátat kell vetni; ott csak az lehet a szerepe, hogy a legsilányabb, emberi táplálkozásra értéktelen halféleségeket ritkítsa és a nemesebb halféleségek túlságos elszaporodását meggátolja... Ha ellenben valamely vízben a csukán kívül csakis nálánál értéktelenebb s általában a köztáplálkozásra nem alkalmas, silányabb halféleségek élnek, akkor a csukának kell a víz főhalának lenni, ő lesz az a gép, amely a vízben megtermő mindenféle állat húsát végső fokon emberi élvezetre alkalmassá dolgozza fel.“

A Balaton halászatában a csuka szerepének és gazdasági értékének megvilágítására elsősorban a 32 év óta pontosan vezetett fogási statisztika nyújt megbízható támpontokat. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy az első harminc év halbeméréseinél a csukával egy kategóriába került a tőle halrajzilag lényegesen különböző, de árban körülbelül egy színvonalon mozgó compó és kárász is; 1930-tól fogva azonban már úgy a compó, mint a kárász külön-külön kerülnek bemérésre és az árjegyzésben is külön kezelésben részesülnek. Évtizedes megfigyeléseink szerint ennek a két Cyprinidának együttes fogása legfeljebb egyötöd részét teheti a csukából kifogott mennyiségeknek: nem járhatunk tehát messze a valóságtól, ha a részvénytársaság statisztikájának csukarovatában szereplő évi mennyiségeket kerek egyötöd résszel megrövidítjük és ezeket a számokat állítjuk be az alábbi grafikai áttekintésbe, mint a csuka halfajból egyedül és valószínűleg kifogott mennyiségeket.

Az 1900 júliusától 1930 június végig letelt harminc évben a csuka évi átlagfogása 1·94‰-a az összes halfajokból és kerek 10‰-a a csupán nemes halakból kifogott mennyiségeknek. Végeredményben mintha a balatoni csukaállomány fokozatos csökkenése volna a statisztikából kiolvasható; ezt azonban még korai volna mint végleges megállapítást kockáztatni. Csodálkozni különben nem kellene ezen a halgazdaságilag kétes értékű fejleményen, mert a balatoni kultúra fejlődésének, a parti települések sűrűsödésének, a partvédő építmények állandó

¹ Tudunk egy északsomogyi tógazdaságról, ahol a kellő elővigyázatosság nélkül betelepített csuka egyik évben úgyszólván az egész pontyállományt bekebelezte, s az akkor még jóval értékesebb pontyhúst lényegesen csekélyebb értékű és kisebb mennyiségű csukahússá alakította át.

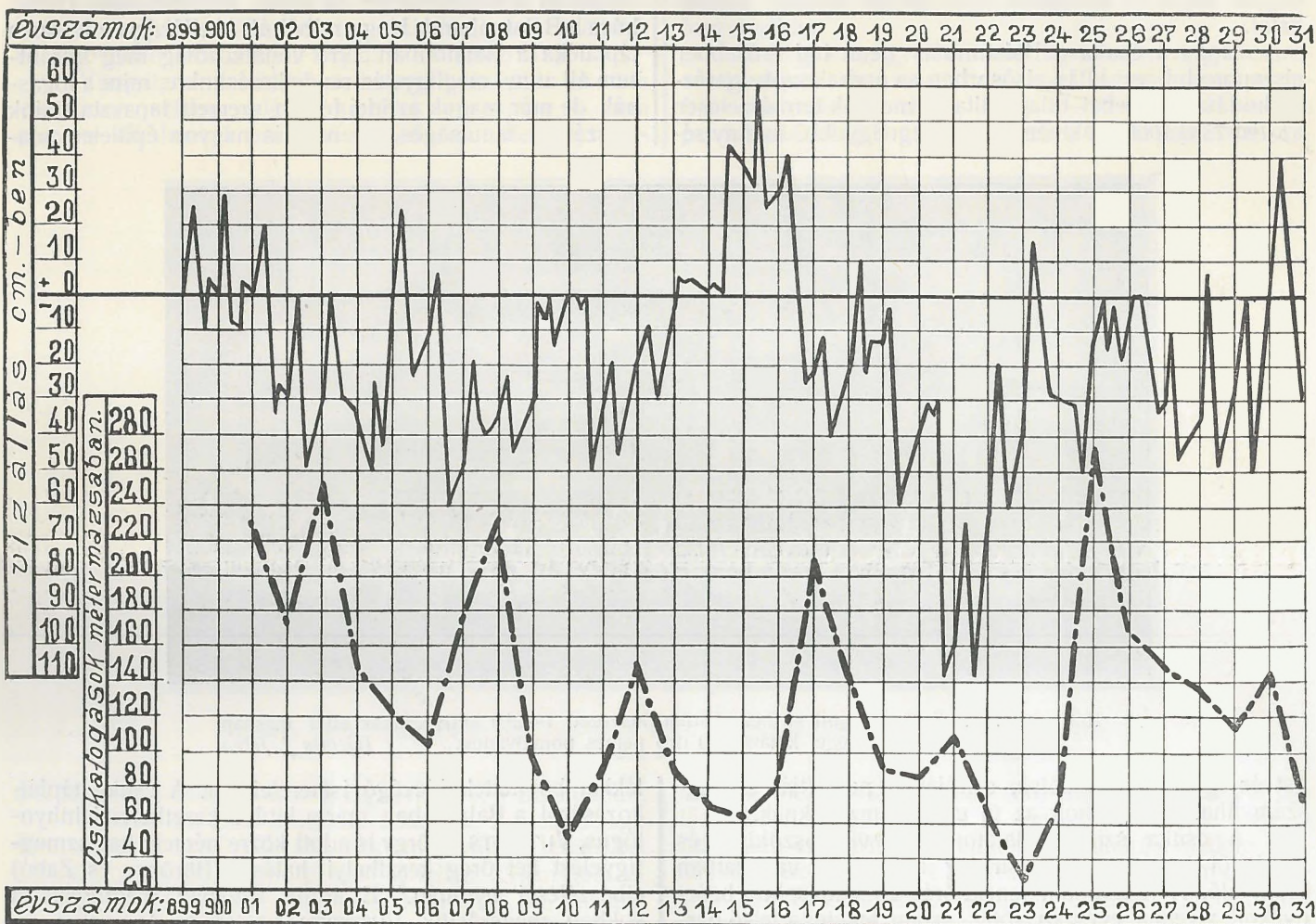
² E. WALTER: Der Hecht. Seine wirtschaftliche Bedeutung in unseren Gewässern und seine Vermehrung. Neudamm, 1921. 3. lap.

³ Halászat, 1922. évfolyam, négy folytatásban megjelent tanulmány: „A csukáról.“

terjeszkedésének természetes velejárója a csuka (valamint a ponty) régi jó ivóhelyeinek mind szűkebb térre való szorulása.

Ha a csukafogások alakulásában bizonyos természeti összefüggéseket keresünk, lehetetlen észre nem vennünk, hogy a legnagyobb csukafogások 8—9 éves periódusokban térnek vissza, s ezek a fogási maximumok az abnormálisan magas vízállásokat követő esztendőben jelentkeznek. Itt adjuk a Balatoni Kikötők M. K. Felügyelőségének összeállítása alapján a balatoni vízállások változásait az utóbbi 32 évben, amelyeknek alája helyeztük a csukafogások 31 éves alakulásából adódó

A partmenti füves-nádas térségeket elborító áradás, mely a folyóvizek halászatára nézve nemcsak a csuka, hanem az összes halfajok elszaporodása szempontjából annyira életbevágóan fontos: a Balaton haltermelésére nézve csakis a csukafogások fokozódása alakjában jelent szemellátható nyereséget. Jóllehet nem csupán a koránívó csuka, hanem a keszeg és főleg a ponty sikeres ivását is hathatósan elősegíti a magas vízállás, a pontyok elszaporodásának mégsem észleljük a halfogási statisztikában semmi különösebb visszatükröződését, aminek valószínű okait talán egy más alkalommal fogjuk megvilágítani.

grafikont, s a két görbe összevetéséből azonnal szembeötlő, mily szabályszerűen követik a vízállások maximumát a rájuk következő évek csukatermésének kilengései.

Az utolsó, 1931. évi nagy áradás következményeképpen az idei (1931/32) üzleti évben nagyobb arányú csukafogásokat lehetett várni, s ez a várakozásunk be is teljesedett, mert már a március végén mutatkozó 9 havi csukatermelés jelentékenyen felülmúlja az előző üzemi év 9 első hónapjának csukafogását.

Ez az okikapcsolat a magas vízállás és az eredményesebb csukahalászat között a folyami halászok előtt már rég ismeretes jelenség, amellyel a folyószakaszok halászbérlői erősen számolnak is a várható haltermésre vonatkozó kalkulációikban. A „zöld ár” hozza meg a folyóvizek halászáinak az epedve várt bő termést, kárpótlásul a — sokszor valóban nem kevesebb, mint — hét szűk esztendőért, amelyet azonban, a bibliai példától eltérőleg, nem szokott ugyanannyi halbő esztendő követni.

A halfogások eredményességét általában sokkal hatékonyabban segíti elő a Balatonon az alacsony vízállás, mint a 7—9 esztendőként megújuló magasvíz. Noha a halak nagy tömegei a fenéken tartózkodnak a húzóhálókkal folytatott halászatnál mégis csak számottevő tényező a meghalászott víz tömege, amelyben nagyjában ugyanaz a halmennyiség oszolhat szét, akár magas a víz, akár alacsony. Mikor — magasvíznél — a néha egy métert is meghaladó vízszintkülönbségnek megfelelően a megszürendő víz mennyisége 20—30%-kal több: a halak is jobban szét tudnak szóródni, különösen a márciustól júniusig terjedő kulminációs hónapokban, s épp ez oknál fogva a bekerítést is könnyebben ki tudják kerülni.

Az 1900/1901-i, 1906/1907-i, 1915/1916-i, 1924-i és végül az 1931-i évek abnormális kiöntései folytán lehetővé vált nagyarányú csukaszaporodás a következő években a másfél kilón aluli (ú. n. II. osztályú), az

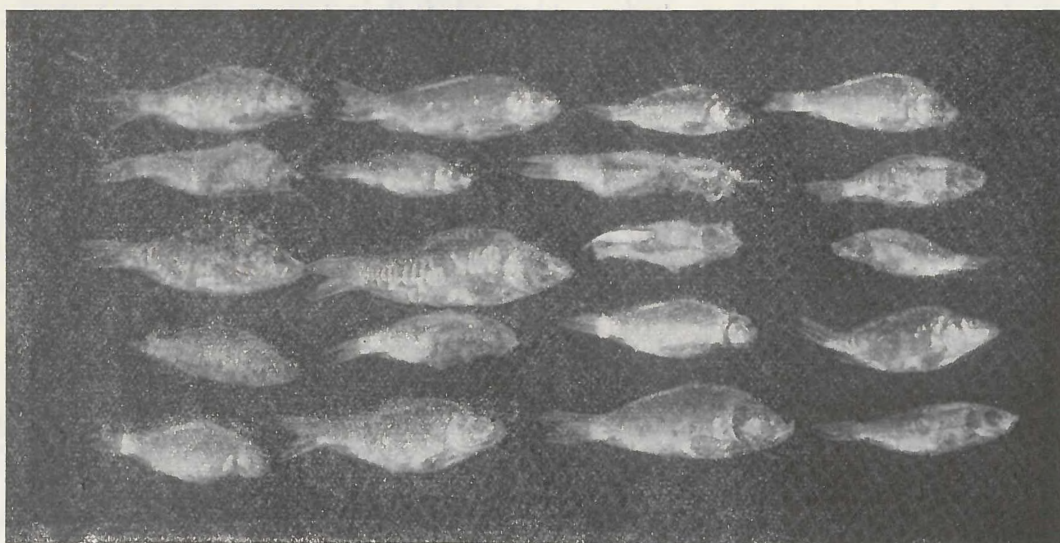
ezekre következő télen és tavaszon pedig a nagyobb (I. osztályú) csukák kitermelésének erőteljes felszökkenésében jut kifejezésre. Még sokkal beszédesebben tükröznek vissza a számadatok a csukabőség periódikus ismétlődését, ha számba lehetne venni a legális halászat eredményein kívül annak a csukatömegnek mennyiségét is, amelyet az orvhalászok emelnek ki a Balatonból ívás idején, február és március hónapokban. Az északi partok és a Kisbalaton nádas rengetegei ugyanis kitűnő búvóhelyeket nyújtanak az ívó csukákra leselkedő orvhalászoknak, akik különben a déli partok csatornáiban és levezető árkaiban is könnyűszerrel vehetik szigonyhegyre ezt a — falvakban is — eléggé keresett nemeshalat.

Hogy a csuka a Balatonban nem tud erősebben elszaporodni, ezt talán elsősorban az orvhalászok garázdálkodásainak lehet tulajdonítani, mert ők természetesen az ívó csukából zsákmányolnak legnagyobb mennyisé-

hogy hatalmas testsúlyát fenntartsa. Ha már most ezek a takarmányul szolgált halak csak 30%-ban is értékes halak, ú. m. fogasok, pontyok és csukák, ez már vérbe menő veszteségét jelentené a Balaton nemes halállományának.

Miből is áll hát főképpen a balatoni csuka tápláléka?

Hogy a Balaton főhala, a fogas mivel táplálkozik főképpen vagyis *legszívesebben* (mert P. SCHIEMENZ megfigyelései szerint bizony a halak is, hacsak tehetik, *válogatnak* a nekik kínálkozó eleségben), erre nézve elég sok vizsgálati anyaggal rendelkezünk már, amelyek egyben azt is megmagyarázzák, hogy miért van a fogasnak olyan jó növekedése és olyan különlegesen ízletes húsa a Balatonban.¹ Hogy miből áll *kiválónképpen* a csuka tápláléka a Balatonban, erre vonatkozólag még korántsem áll annyi megfigyelés rendelkezésünkre, mint a fogasnál, de már maguk az idejében szerzett tapasztalataink is számos tanulságos, ha nem is nagyon épületes ada-

1931 december 8-án kifogott és betonkádba helyezett 1—2¹/₂ kilós csukák által másnap reggel kihányt 20 drb nemes pontytivadék. (Gémes J. felv)

get és így már úgyszólván, csirájában pusztítják el megszámlálhatatlan millióit az új csukanemzedékek.

A csuka színe a Balatonban a világoszóltdtól és szürkétől kezdve a sötétbarnáig számtalan változatban tűnik elő. A Kisbalaton fenékflórás és nádasoktól beárnyékolt vízében egészen sötét, szinte fekete, a felső partok hinaras, nádas növényerdejében sötétszürke, a déli partvidék ritkás nádszigeteiben pedig világosszürke és sárgás mezben mutatkozik a Balaton veszedelmes halfarkasa, melyet majdnem mindig a küszök, göndérek s apróbb keszegek tömegei nyomában kerítenek hálóba halászaink.

Nagyságra nézve a csuka távolról sem éri el a Balatonban azokat a méreteket, melyeket pl németországi tavakban vagy egyes osztrák természetes vizekben előforduló csukákról feljegyeztek. Külföldi szaklapokban nem ritkán olvashatunk 20, sőt 25 kilós csukákról is, a Balatonban azonban tíz kilónál nagyobb csuka nem került még a szemünk elé. S ezt még szerencsés körülménynek mondhatjuk, mert a tíz kg-os csuka is — ha csak 50%-ban adunk is hitelt annak a szakkönyvekben olvasott megállapításnak, hogy naponként saját testsúlyának megfelelő halhúst kebelez magába — az erős táplálkozás kilenc hónapjában jó néhány métermázsa egyéb halat pusztíthat el *csak arra az improduktív célra,*

lékkel bővítették idevágó ismereteinket. A csuka táplálkozásáról a Balatonban már a kitűnő keszthelyi ichthyológus, VUTSKITS György is adott közre némely halászmegfigyelést két öreg keszthelyi halász (Böröczy és Zabó) elbeszélései nyomán.² E sorok írójának megfigyelései sokban megerősítik VUTSKITS közléseit, de ezeket új, eddig aligha észlelt — vagy legalább nem közölt — adatokkal egészítik ki.

Mint a littorális, növényzettől beárnyékolt vízterületek majdnem állandó lakója (a halászok tapasztalatai szerint ezeket a rejtekhelyeket csak télidőben, a nádszarak között zizegő jégtől riadozva hagyja el), a csuka elsősorban ennek a „biocoenosis“-nak (életközösségnek) halfajait fogyasztja, ideértve saját fajtestvéreit is, melyeket közmondásos falánkságában egyáltalán nem kímél. Így tehát nyaratszaka főleg a göndér vagy koncér (*Leuciscus rutilus*), a pirosszemű kele (*Scardinius erythrophthalmus*), a kisebb keszegek, sügér, durbincs, compó s a fogasok fiataljai, az őszi és téli hónapokban pedig

¹ A balatoni fogasról. Természettudományi Közlöny, 1932. évf., márciusi szám.

² A csuka. Halászat, 1904. évf., dec. 15-i szám. VI. 8. lap. Egy későbbi cikkében: Újabb biológiai adatok édesvízi halainkról (Halászat, 1911, májusi szám, XII. 131. lap), Vutskits közli, hogy Krajnában, a zirknitzai tóban fogtak 40 fontos csukát, melynek gyomrában egész kacsát találtak.

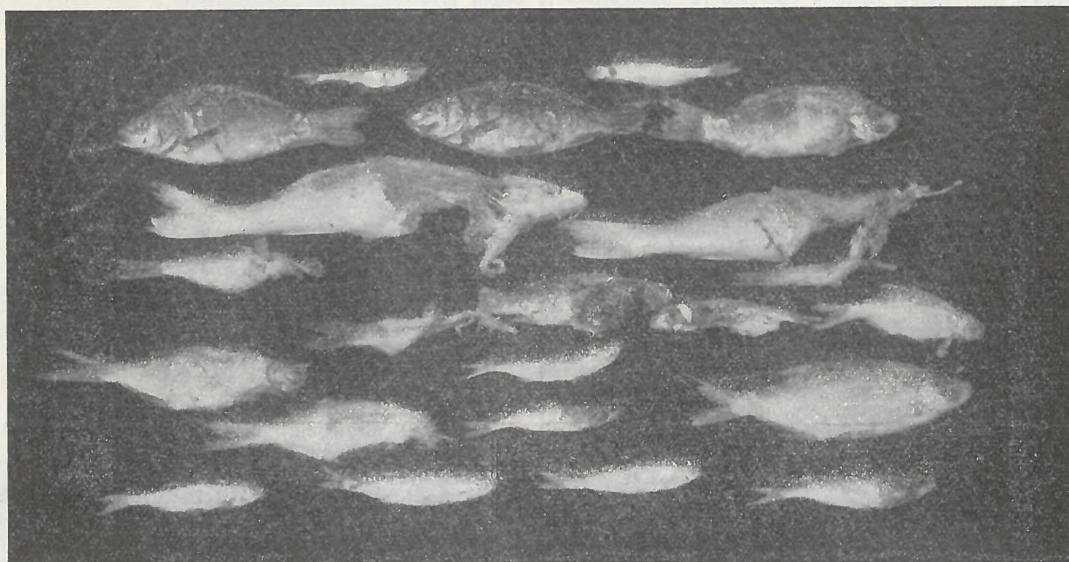
ezenkívül a küsz, garda és — végső, de nem utolsó helyen — a kisebb, egy- és kétnyaras pontyok esnek áldozatul a csuka étvágyának. Ha csak félig-meddig is megközelíti a valóságot a halbiológusok — nem tudjuk, mennyi és minő vizekben szerzett megfigyelésen alapuló — ama tanítása, hogy egy kiló csukahús kifejlődéséhez közel 30 kiló halhúsra, mint takarmánynak megemésztése szükséges, a Balaton halgazdasága szempontjából nyilvánvalóan nem közömbös annak megismerése, hogy körülbelül milyen arányban szerepelnek a csuka étrendjében a silány tömeghalak és a ponty meg fogas által képviselt nemeshalak. Ezt a fontos kérdést természetesen csakis rendszeres és hosszú időn át folytatott gyomorvizsgálatok dönthetik el, amelyeket már az utóbbi években meg is kezdtünk és a jövőben tervszerűen folytatni szándékozunk.

Vizsgálataink eddigi eredményeiből alább közlünk előzetesen néhány adatot, amelyek — sajnos — nem nagyon alkalmasak arra, hogy kedvező véleményt for-

keszezen és pár újabb pontyivadékon kívül két drb félig megemésztett fogast is kiadtak magukból. (L. 2. kép.)

Minthogy éppen 3 héttel ezen emlékezetes csukafogás előtt bocsátottunk a Balatonba — UNGER Emil kitűnő halbiológusunk közbenjöttével — több mint száz métermázsa pontyivadékokat, s ebből jelentékeny mennyiség éppen Almádi és Füzfő előtt került új hazájába: semmi kétség, hogy a fogoly csukák által kihányt pontyok is — legalább kisrészben — *ebből a halasításból* származtak s lőnek nemes tenyészanyagból silány takarmánnyá, alkalmasint sok száz társukkal együtt, amelyek jól nevelt, szelíd pontyfiakból idáig már régen vad ragadozók húsává lényegültek a nagy tó biológiai anyagforgalmában.

Eddigi megfigyeléseinkből korai volna még messzenéző halgazdasági következtetéseket levonni, annyi azonban máris feltételezhető, hogy 8—10 dekásnál kisebb pontyivadékból jelentékeny százalék válhat *a csukák, pré-*

Csukák által fogságukban 1931 december 10-én kihányt pontyivadékok, fogasok, keszegek, küszök és gardák. (Gémes J. felv.)

málhassunk a csuka halgazdasági értékéről a Balatonban.

Néhány év előtt a siófoki halászok fogásából egy 45 cm hosszú és 90 dkg súlyú csuka került a kezünkbe, melynek gyomrából egy egészen sértetlen 25 cm hosszú, 22 dkg súlyú harmadéves *fogast* fejtettünk ki. A csuka hasában egész jól ki lehetett tapintani már kívülről is a benne levő halat, s ez indított bennünket arra, hogy a gyomorvizsgálatot azonnal megejtsük. Később aztán néhányszor találtunk jól kifejlett *csukákat* is nem egészen kétakkorára nőtt kannibálok gyomrában.

Az őszi és téli halászatok idején gyakrabban sikerült kisebb-nagyobb mennyiségű csukát elevenen is hazahozni, melyet aztán bárkában és betonmedencékben hetekig eltarthattunk. A múlt (1931) évi december 8-án Almádi és Füzfő vizein fogott csukákból 15—20 drb egy-harmadfél kilós egysúlyú élő csukát helyeztünk el egy betonkádba. Másnap reggel meglepő nagyszámú kis haltetemet láttunk a vízszínen lebegni. Két tucatnyi göndér, ezüstös balin és fejlett küsz mellett 20 drb 5—8 dekás nemes pontyivadékokat számláltunk meg, amelyek közül egy még élt is! Fényképen örökítettük meg a fogoly csukák által kihányt kis pontyáldozatokat. (L. 1. kép.) Két nappal e felvétel után újra alkalmunk nyílt egy még érdekesebb felvételre, mert ezúttal a néhányval megszaporodott csukafoglyok küszön, gardán,

dájává, mielőtt még kihalászásra alkalmas méretűvé fejlődhetnék. Hogy azonban a pontyivadékok és fogasok túlnyomó szerepet játszanának a csukahúst alakító táplálékelemek között, azt a fentiek után sem tartjuk valószínűnek. P. SCHIEMENZ biológiai terminusa szerint tehát csupán „alkalmi” csukatápláléknak lehetne ezt a két nemes halfajt tekintenünk, különösen a fogast, amely — már életfeltételeinek különbözőségénél fogva is — nagyobb tömegekben aligha kerül ragadozó vetélytársa útjába. Abban a nagy letért való küzdelemben, abban a „bellum omnium contra omnes”-ben, amely a természetes vizek életét jellemzi, a Balaton legnemesebb hala, a fogas határozott fölényben van a Balaton csukája felett. Erre mutat egyébként maga a halfogási statisztika is, amely a fogasállomány határozott gyarapodását tükrözi ugyanakkor, mikor a csukafogások szembetűnő csökkenése e halfaj balatoni állományának — időszakos vagy állandó jellegű? — apadására enged következtetni. L—s.

Külföldi lapszemle.

A gyapjas-ollóju rák elterjedése Németországban. (Die Wollhandkrabbe, eine neue Bürgerin deutscher Gewässer.) A kanadai hinár és a pézsmapocok mellett egy újabb erőszakos „vendég”-ről kell beszámolni, mely más földrészről jutott Európába: a gyapjasollóju rákról, mely kivételesen nem Amerika ajándéka, hanem

Kínából származott át, de rövid ittléte alatt ugyancsak veszedelmes betolakodónak bizonyult. Szaporodó képessége bámulatos: 1912-ben jelentkezett az első példány az Aller folyóban, 1923-ban már az Elbában nagy mennyiségben fordult elő, de a Havel, Odera és Weser-ben is megtalálták, 1931-ben már több mint 250.000 fontot fogtak az alsó Elbán belőle! Hogy Kínából hogyan került ide, azt nem tudják, de legvalószínűbb, hogy Kínából hazatérő német hajók ballasztvizével jött ide. Életmódja nagyjából a rákéhoz hasonlít, úgy látszik azonban, hogy szaporodni csak sós vagy legalább is brakk-vízben tud. Ez a szerencséje a tengertől távol levő országoknak, mert a gypjas lábú rák nagy kárt jelent a halászat számára: pusztítja a halak táplálékát, horgon akadtt vagy hálóba került halakat megtámadja, varsákból kieszi a halakat és kárt tesz a halászó eszközökben is. Ezzel szemben használva vajmi kevés: ollóját Kírában megesszik ugyan, nyugati étlapra azonban aligha fog valaha is kerülni. Liszté öröve azonban takarmányul szolgál (száraz-anyag elemzés szerint 39·15% proteint és 33% foszforosavas és szén-savas meszet tartalmaz). Állítólag megölt állapotban nagyon jó csalinak bizonyult varsák számára.

(Schweizerische Fischerei-Zeitung, április hó.)

Újabb vizsgálatok a halak hallószervét illetően, arra mutatnak, hogy a hallószerv egyes részei (utriculus és ampulla) csupán egyensúlyozásra valók, míg másrészüik (sacculus és lagéna) különösen magasabb és közepes magasságú hangok észlelésére szolgálnak. Mély hangokra a halak még akkor is reagáltak, ha a teljes hallószervet sőt — igen komplikált operatív beavatkozással — az oldalvonal működését is kikapcsolták. Mély hangok észlelésére úgy látszik az általános bőrérzékenység szolgál rezgéscsökkentőül. Az úszóhólyag a kísérleteknél szerepelt halaknál nem szolgált hangfelfogóként.

(Schweizerische Fischerei-Zeitung, április hó.)

A halászat Szovjet-országra, című cikkében a svájci J. R. Frey sok érdekes dolgot közöl, bár az adatok főleg tengeri halászatra vonatkoznak. E tekintetben főleg az európai-országi északi része jelentős, melynek centrumául Murmansk kikötőjét fejlesztették ki, ahonnan vasúton szállítják Leningradra és tovább a halzsákmányt. Az ötéves tervben 4 millió rubel jutott a tengeri halászat fejlesztésére és pedig főleg modern halászflootta előállítására, úgy, hogy 1930-ban már 30 modern halászgőzessel rendelkeztek. Európai-országnak halászatilag legjelentősebb része Dél és Délkelet-országnak: a nagy folyók és a Fekete-, Azovi- és Kaspi tenger halászata révén. Különösen a Kaspi tenger valószínűsége halászati eldorado (békében évente 600.000 tonna körül volt a zsákmány). Közép-szibéria rendkívül gazdag haldús tavakban és folyókban, de mivel lakosságának halzsüksége nem túlnagy, azért csak a transz-szibériai vasút létesítése óta fejlődött ki valamelyest a halászat (1915-ben 50.000 tonna). Kelet-ázsiai-országi halászati eredményei már jelentősebbek (1929-ben 259.000 tonna), melynek piaca főleg Kína és Japán. Általában megállapítható, hogy az oroszországi halászat kifejlődésének kerékkötője mindenkor az volt, hogy a szállítási viszonyok hihetlenül rosszak voltak (Murmansktól Leningrádig még ma is 13 napig tart a szállítmány útja), ezenkívül a halások felszerelése még békében sem volt kielégítő, azóta pedig a polgárháborúk alatt ami volt, abból is sok elpusztult. Pedig Oroszország jó fogyasztó terület volt valamikor: 1897-ben a fejenkénti halfogyasztás 14 kg volt, ez 1913-ig 8, 1924-ig pedig 2·2 kg-ra esett. Azóta emelkedően van a fogyasztás és 1930-ban eltérte a 4 kg-ot. Összehasonlításképpen közli a cikk, hogy Japán fejenként és évenként 25, Anglia 20—25, Hollandia 10—12 kg-ot fogyaszt, Németország pedig 1913-ban 5—6, 1924-ben 8—9 kg-ot fogyasztott.

(Der Deutsche Fischer, április.)

Németország 1931. évi édesvízi halbehozatala és kivitele elemzéséből levonható tanulságok. A német fogyasztóközönség mintegy 34 millió márkát adott ki halakra, mely összegben a ponty, compó- és pisztrángfogyasztás értéke nincs beleszámítva. (Ebből cca. 17 millió esik behozatalra.) Csemege halakra tehát elég szépen költöttek, és pedig a Heilbutt és Rotzunge majdnem a ponty kétszeres egységárán kelt el. Ebből is, de egyéb megfigyelésekből arra következtet a cikk, hogy a ponty mult évi áruhanásának talán főoka az volt, hogy a termelők nem elsőrendű minőségű piaci anyag előállítására törekedtek és ami kevés jöminőségű volt azt is a gyenge minőségűvel összevetve dobták piacra. Nyilvánvaló pedig, hogy a tógazda nem termelhet olyan közönség számára, amely 80 pfennigért vásárolja a hal fontját, viszont aki a ponty fontjáért 1·50 márkát halandó fizetni, az a pénzéért elsőrendű minőségű halat követel és ha a kereskedelem azt a minőséget hazai termelőtől nem kaphatja, akkor külföldről hozza be. — Véleménye szerint a pontypropaganda — melynek fontosságát nem győzi eléggé hangsúlyozni — sem tudja elérni a fogyasztás növelését, csak ha a „minél többet termelni” jelszó helyét át nem adja a „minőségre törekedjünk” jelszónak.

(Paul Vogels Korrespondenzblatt, április 1.)

A halászati haszonbérék leszállításának kérdésében foglalt

állást a porosz mezőgazdasági és erdészeti miniszterhez benyújtott emlékiratában a Fischerei-Verein für die Provinz Brandenburg. Az emlékirat mintegy összefoglalása a német szaklapokban már hónapok óta tárgyalt fontos kérdést illető véleményeknek, és aláírói között találjuk az európaszerzte hírneves szakembert Paulus Schiemenzet is. Az emlékirat elsősorban megállapítja, hogy az édesvízi halarak katasztrofális csökkenése és az értékesítési nehézségek folytán a bérleszállítás elől elzárkózni nem lenne helyes, mert ez a halászbérlők nagy részének anyagi romlását hozná magával. Ennek természetes következménye egy újbóli bérbeadás lenne. Az új bérbeadáson pedig a bérleszállítás automatikusan bekövetkezne. Ezenkívül az olyan vízterület, melyen hozzáértő és szorgalmas halászmester tönkremehet, sokat veszít értékéből a hivatásos halászok előtt és megeshetik, hogy az új bérbeadáson legtöbbet ígérő nem is az ő soraikból, hanem hozzá nem értők közül fog kikerülni. Ha pedig a halászatot nem szakszerűen, nem a hivatásos halász előrelátásával újízik, úgy az hosszabb rövidebb idő alatt nagyon le fog romlani.

Ezek előrebocsátása után az emlékirat hat kérdés felállításával és arra adott válaszában foglalja össze javaslatait.

1. Legyen-e egyáltalán bérléengedés? — Igen, a hazai halászat és hivatásos halászok megmentése érdekében.

2. Kire terjesztendő ki a bérléengedés kedvezménye? Csak bajba jutott hivatásos halászokra, műkedvelők nem szenvednek valószínűsége szükségét. Az 1931 július 1 óta kötött bérszerződésekben megállapított bérek nem szállítandók le.

3. Állandó legyen a bérléengedés? Nem, de azt, hogy mennyi időre szóljon azt előre megmondani nem lehet. Minden egyes eset egyénileg bírálendő el. Néhol az is segít, hogy a bért meghatározott halmennyiség után írják elő a mindenkori halarak alapján számítva az egységárat, néhol a bérléengedés visszamenő hatállyal való megállapítása segít csak.

4. Miként állapíttassék meg a bér, hogy a mai viszonyoknak megfelelően? Halmennyiségben legyen megállapítva, melynek pénzértéke a negyedévenkénti átlagár alapján számítassék (jegelt hal). Egész évre vonatkozó átlagárral rossz tapasztalatokat tettek.

A bér alapjául szolgáló halmennyiség megállapításánál az 1926—1928 évek halárainak átlagát kell számításba venni.

5. Állíttassék-e fel újból a haszonbér-egyeztető hivatal? Nem, mert lassú és költséges.

6. Ki legyen a közvetítő, ha a bérbeadó és a bérlő nem tudnak megegyezni? Olyan bizottság, melynek egy-egy tagja az érdekelteket képviseli, harmadik tagját a tartományi halászati egyesület küldenie ki. Szükség esetén halbiológus közreműködése is igénybeveendő.

(Mitteilungen der Fischereivereine, Ost-ausgabe, április.)

A pontyárak változásának más mezőgazdasági termék ár-alakulásával való összehasonlítása az 1929—1931 évekre vonatkozólag. Dr. agronom Karl Scholtz grafikus táblázatban állította össze egyrészt a ponty, liba, sertés, szarvasmarha és kék lupinus másrészt a ponty, pisztráng, vaj és baromfi 50—50 kg-jára vonatkozólag 1929—31 években elért havi átlagos nagykereskedelmi árakat. Ezekből a grafikonokból szemléletesen látható, hogy a vizsgált három év alatt mindezeknek a mezőgazdasági termelvényeknek az árai állandó csökkenést mutatnak. Közélebbi vizsgálat azt mutatja, hogy a szarvasmarha- és sertésárak bizonyos mértékig hatnak egymásra, sertésárak és libaárak között határozott összefüggés áll fenn, a libaárak és pontyárak változásának összehasonlítása pedig megdönthetetlen bizonyítékot nyújt arra, hogy a liba komoly konkurrensa a pontyának. A vaj és baromfi árai a pontyárakkal együtt hullámanak és az 1931. év második felében a pisztránggal együtt nagy esést mutatnak; a baromfinál egyenesen ijeszítő arányban.

Összefoglalásként azt a következtetést vonja le, hogy olyan termelvények piacáról, mint amilyen a ponty, csak a szerves összefüggésben levő összes árképző tényezők kellő figyelembevételével lehet betekintést nyerni.

(Fischerei-Zeitung, Neudamm, április 24.)

25 év a Felső-Bajorországi halászati Egyesület életéből. Felső-Bajorország természetes vizeinek mintegy $\frac{4}{5}$ része alpesi tó, $\frac{1}{5}$ része folyó és patak. (Az összterület 35.000 hektár, melyből 6600 esik a folyókra és patakokra.) A folyók és patakok összes hossza 3590 km, átlagos szélessége 18·5 m, a hektáronkénti átlagos halzsákmány 35 font. Az alpesi tavak hektáronkénti hozama jóval kisebb, csak 10 font. A természetes vizek évi összes hozama 5170 q, 536.100 RM értékben.

Miután a felsőbajorországi természetes vizek a halak természetes szaporodására nem kedvezőek (hirtelen lerohanó, hordalékokat görgető árvizek, meredekpartú alpesi tavak) ezért a halászati egyesület már kezdetől fogva mesterségesen, ivadékos és ikra-kihelyezéssel igyekezett a halállomány fenntartását biztosítani és a kisebb halászati egyesületek, társulatok és a hatóságok valamint a tartományi halászati egyesület bevonásával az 1906—19 és 1924—30 időszakok alatt mintegy 5,900.000 darab salmonida

ivadékok (melyből közel 800.000 darab egy- és kétnyaras volt), közel 1.200.000 darab ponty, compó, csuka, süllő és egyéb ivadékok és 66.000 darab rákot helyezett ki. Noha a kedvezőtlen viszonyok miatt a kihelyezett halak is sokat szenvedtek, a népesítés mégis eredményesnek mutatkozott. Különösen jól sikerültek egyes nemes halak betelepítései (nagy marána, süllő, compó és rák), de igen sok helyen a gyenge halállomány jelentős megnövekedése is elérhető volt. A süllő eredetileg csak az Ammerseeben és a Dunában fordul elő, a betelepítések óta azonban nagyon sok tóban és folyóvízben meghonosodott. A sügér és pisztráng-sügér telepítése egyáltalán nem, a pataki saiblinge kismértékben, a szivárványos pisztrángé ellenben teljes mértékben sikerült.

(Allgemeine Fischerei-Zeitung, április 15.)

Kártevő halak elektromos pusztítása lehalászások alkalmával.
Húsz esztendő óta folytatja már Egron Möller svéd mérnök az elektromos úton való halászat tökéletesítésére irányuló kísérleteit. Rendkívül érdekes kísérleteket végzett a sydney-i tengeröbölben, melyekkel beigazolta, hogy az elektromos halászat a tengeren is alkalmazható. 1931-ben a svédországi Harvick közelében levő tógazdaságok vezetőinek megbízásából kísérleteket végzett aziránt, hogy a teljesen le nem csapolható tavak visszamaradó vizeiben meghúzódó halakat el lehetne-e eredményesen pusztítani elektromos úton. Kísérleteit egy 4-00 m széles, 0-80 m mély vízzel borított csatornában végezte, mely különböző fajtájú és nagyságú halakkal volt népesítve. Az áramfeszültség 300—400 volt között ingadozott és az áramkör egy halászcsonnak orránál és faránál elhelyezett rézlemezek alkotta elektródokon keresztül a halastó vizének közvetítésével záródott. Az áram hatására szinte pillanatok alatt megjelentek az áram által sújtott halak a víz felszínén. Egyik-másiknak sikerült előre menekülni és a vízönvények között meghúzódnia, de az előrehaladó bárka hamarosan utólérté ezeket is gyilkos áramával. Fajták és nagyság szerint valamelyest különbözött a halak viselkedése: kisebb halak magasabb feszültséget bírtak el mint a nagyobbak; a csuka mutatta a legkisebb, a compó a legnagyobb ellenállást. Nincs kizárva a lehetőség ugyan, hogy az áramfeszültség alkalmas változtatásával el lehetne érni, hogy csak bizonyos halfajták pusztuljanak el az áram hatására, de gyakorlati jelentőséget az ilyen szelekcióknak nem lehet jósolni. Ellenben a tófenék mélyedésében meghúzódó halak válogatás nélküli kipusztítására kiválóan alkalmas eszköz lesz egy ilyen elektromos csónak. Ahol a közelben van elektromos hálózat, ott az árambeszerzés nem okoz gondot, ennek hiányában alkalmas akkumulátorok szolgálhatnak áramforrással.

(Bulletin francais de pisciculture, április.)

Az amerikai pisztrángsügér és annak tenyésztése című cikk részletes leírást ad erről az Amerikában kedvelt halról és a Fairportban szerzett tapasztalatokat az alábbiakban foglalja össze: Az amerikai pisztrángsügér szép és gyorsan növvő hal, mely a legkülönbözőbb környezethez is könnyen alkalmazkodik, bár jobban kedveli a langyos, sekély vizeket. Sporthorgászok számára szívesen látott jövevény. Mivel falánk ragadozó, ennél fogva betelepítésénél óvatosan kell eljárni. Olyan vizekbe, melyekben kisértékű halak bőségben vannak minden aggodalom nélkül megtelepíthető, a le nem csapolható állóvizek rendszeren túlszaporodott korcshalainak értékesítésére pedig egyenesen ajánlható betelepítése.

(Bulletin francais de pisciculture, március és április.)

TÁRSULATOK—EGYESÜLETEK.

A halászati tilalom felfüggesztése. A földművelésügyi miniszter úr Ónagyméltósága 56.400/1932. sz. rendeletével az országhatárt képező folyószakaszokra, valamint azon halászati társulatok kötelékébe tartozó vízterületekre, melyek a tilalom felfüggesztését idejében kérték és a halállomány védelme érdekében előírt népesítési kötelezettség teljesítését magukra vállalták, az általános és üzemtervszerű halászati tilalmat az 1932. évre felfüggesztette. Az összes többi vízterületeken a halászati tilalom érvényben van.

Itt említjük meg, hogy a halászati tilalom felfüggesztését a 9500/1926. F. M. sz. rendelet 39. §-a értelmében legkésőbb január hónap 31-ig kell kérni; később érkező kérvények figyelembe nem vehetők. Ez évben is voltak akik a felfüggesztés iránti kérelmet elkésve adták be és ezért a tilalom felfüggesztésétől elestek.

Az Országos Halászati Egyesület választmánya f. évi április hó 19-én ülést tartott, melyen Répássy Miklós elnökléte alatt jelen voltak: br. Szurmay Sándor alelnök, Antalffy György, Corchus Zoltán, Csörgey Titusz, Dietzl Lajos, báró Inkey Pál, Kuttner Kálmán, dr. Lukács Károly, Szalkay Zoltán és Zimmer Ferenc választmányi tagok, Fischer Frigyes igazgató.

Távollétüket kimentették: dr. Iklódy Szabó János, dr. Isgum Ádám, dr. Kovács Vilmos, Purgly Pál és dr. Tomcsányi V. Pál.
Elnök: üdvözlöli a választmány megjelent tagjait és felkéri az igazgatót a tárgysorozat ismertetésére.

1. **Igazgató** felolvassa az Omge köszönő levelét, amelyet

az Egyesületnek küldött az Országos Mezőgazdasági kiállítás halászati csoportjának rendezéséért.

Tudomásul szolgál.

2. **Igazgató** felolvassa a Magyar Nemzeti Bank értesítését, mely szerint a Balatonból kifogott összes halakra, továbbá a tógazdaságokban a pontyon kívül termelt egyéb halakra kért devizakedvezményt a tárcaközi bizottság elutasította.

Tudomásul szolgál.

3. **Igazgató** jelenti, hogy a külforgalmi osztálynál érdeklődött aziránt, vajjon a december hó végéig Ausztriába kiszállított élőponty után kifizetett 20 aranykorona vámból visszajáró 15 aranykorona megtérítésére minő kilátások vannak. Az illetékes ügyosztálynál azt a választ nyerte, hogy a kérdés még mindig tárgyalás alatt áll, s hogy az elintézés mi módon fog történni, ezidőszerint teljesen bizonytalan.

Tudomásul szolgál.

4. **Igazgató** bejelentette, hogy eljárt a külforgalmi osztálynál a tógazdaságok etetésére szükséges kukoricának behozatali engedélye ügyében. Biztatást kapott arra nézve, hogy a tógazdaságok kérelme — hasonlóan a sertés és marha hizlálók kérelméhez — kedvező elintézését fog nyerni. Ezzel az eljárással párhuzamosan a Magyar Tógazdaságok rt. hivatkozva arra, hogy deviza kiszolgáltatás nélkül is módjában állana Jugoszláviából tengerit behozni, 400 vagon tengeri behozatalának engedélyezését kérte.

A külföldi ügyosztálytól szerzett értesülés szerint a behozatali engedélyt az Országos Halászati Egyesület fogja megkapni, s a behozandó tengeri szétosztása a tógazdaságok területének arányában szintén az egyesület kötelezettsége lesz.

A választmány mindezek alapján elhatározta, hogy a tógazdaságokhoz körlevelet fog intézni, hogy vajjon ki igényli a külföldről behozandó tengerit, s a körlevélben közölni fogja az igénybevételek feltételeit. Az ezzel kapcsolatos intézkedések elvégzésére felkéri az egyesület igazgatóját.

5. **Zimmer Ferenc** választmányi tag bejelentte, hogy a pénzügyigazgatóság kiküldöttei úgy nála, mint értesülése szerint több tógazdaságnál vizsgálatot tartottak, hogy a bizományba adott halak forgalmiadójának lerovása miként történt. Eddig csupán a bizományi jutalék után kellett forgalmiadót fizetni, azonban értesülése szerint intézkedés van készülöben, hogy a bizományban eladott hal után is a forgalmiadót lerovassák.

Többek hozzászólása után mint hogy a forgalmiadónak sarkalatos elve az volt, hogy az östermelő forgalmiadót nem fizet, hacsak termelvényét nyílt piacon közvetlen a fogyasztónak nem adja el, a választmány megbizta az igazgatót, hogy puhatolódzék a pénzügyminisztériumban az illetékes körök felfogásáról s a részükről tervezett intézkedésekről, hogy az onnan beszerzett információk szerint az Egyesület a további lépéseket megtehesse.

F.

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő rt. és a Zimmer Ferenc halkereskedelmi rt.-tól nyert értesítés szerint április hó folyamán a nagybani halarak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvízi élőponty	nagy	1-70—1-80 P
	közép	1-40—1-45 "
	kicsi	0-90—1-20 "
Édesvízi jegeltponty	nagy	1-00—1-30 "
	közép	— — "
	kicsi	0-70—1-00 "
Balatoni fogassüllő	I. oszt.	7-00 — "
	II. oszt.	3-60 — "
	III. oszt.	3-00 — "
	IV. oszt.	3-00 — "
Dunai süllő	I. oszt.	5-00 — "
	II. oszt.	3-00 — "
	III. oszt.	2-80 — "
	IV. oszt.	2-80 — "
Tógazdasági süllő	nagy	2-50—5-00 "
	kicsi	1-80—2-80 "
	nagy	3-60 — "
Harcsa	közép	3-00 — "
	kicsi	1-80—2-40 "
	élő	1-20—2-20 "
Csuka	jelölt	0-60—1-20 "
	... ..	1-10—1-30 "
Compó	... ..	0-90—1-20 "
Kárász	... ..	1-00 — "
Ön	... ..	0-40—0-60 "

Forgalom kissé élénkebb, irányzat lanyha.

A lap kiadásáért felelős: Dr. Unger Emil.

HIRSCH IMRE

okleveles gazda

legnevesebb tógazdaságokban szerzett hosszú gyakorlati praxsisa alapján, vállalja tógazdaságok berendezését, intenzív kezelését és irányítását, tógazdaságok állandó szaktanácsi tisztségét, haltakarmányok beszerzését valamint halak értékesítését, 0/0-os haszonrészeseadás alapján is, az ország bármelyik részében.

Poroszlay u. 77

DEBRECEN

TECHET RÓBERT

okleveles mérnök BUDAPEST

Vállalja HALASTAVAK tervezését és építését, régi tavak reorganizációját, tavak intenzív racionális kezelését, termések külföldi értékesítését, öntözések, lecsapolások tervezését és építését, földbirtokok felmérését, parcellázását, mérnöki és halászati szakvélemények készítését.

VIII., József körút 43. sz. II.

TELEFÓNSZÁM: József 429—22.

MAGYAR

TÓGAZDASÁGOK R.-T.

BUDAPEST, V., JÓZSEF-TÉR 8.

TELEFÓN: AUTOMATA 809—21. SZ.

LEVÉLCÍM: BUDAPEST 4., POSTAFIÓK 271.

Több mint 6000 kat. hold terjedelmű tógazdaságaiból SZÁLLIT tenyésztésre nemestörzsű egynyaras és kétnyaras pontyot, pontyanyákat, harcsaivadékokat, fogassüllő-ivadékokat és fogassüllő-ikrákat a következő helyekről: Balatonföldvár, Bia, Bicske, Gelej, Hortobágy, Iszkaszentgyörgy, Mike, Nagyláng, Örspuszta, Pellérd, Sárd, Sáregres, Sárszentmiklós, Somogysszentmiklós, Szabadbattyán, Tápiószecső, Tüsképusztáról és Varáslóról.

HALBIZOMÁNYI ÉS HALÉRTÉKESÍTŐ

R.-T. HALNAGYKERESKEDÉS
BUDAPEST

Levélcím: Budapest 4., Postafiók 271.; Telep és iroda: IX, Csarnok-tér 5.; Elárusítóhely: IX, Közp. vásárcsarnok; Központi iroda: V., József-tér 8., Telefonsz.: Aut. 809—22.

Telefonszám:

Nappal ■
Aut. 856-36.
Éjjel ■
Aut. 591-22.

Szállítási oszt.: Aut. József 68-7-16.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok Rt. kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű gyorsnövésű cseh, bajor egy és kétnyaras pontyokat, anyapontyokat s minden más tenyészhalat, megtermékenyített fogassüllőikrákat, valamint etetési üzemre berendezett tógazdaságok részére különféle haltakarmányt.

ZIMMER FERENC

BUDAPEST

IX. KER. KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOK

Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő és jegelthalat

Telefonszámok:

Központi vásárcsarnok: Automata 854—48.

Fióközlet: V., József-tér Automata 816—79.

Iroda: VIII., Horánszky-utca 19. J. 335—39.

HALKERESKEDELMI R.-T.

STEINER MÁRKUS HALNAGYKERESKEDŐ

Bizományi eladásokat is kedvező feltételek mellett vállal el. Telefon: Aut: 866—19. Este hét óra után 843—27 sz. Veszek és eladok bármily mennyiségű élő- és jegelthalat. Iroda: IX., Erkei-utca II.

Budapest, IX. ker.
Központi vásárcsarnok.

HALÁSZHÁLÓ

puha inslég és kötél, hálófonal, para-fa-alattság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

ÁDÁM MIKSA

R.-T.-NÁL BUDAPEST

Főüzlet: IV. Ferenc József-rakpart 6-7
A Ferenc József-híd és Erzsébet-híd között
Telefón: Aut. 843—10.

Fióközlet: VII. Thököly-út 16 szám
A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt
Telefón: József 361—71.

BARTA LIPÓTNÉ HALKERESKEDŐ

Telefón:

IRODA: AUT. 850—71.
ÜZLET: AUT. 855—84.

BUDAPEST IX. KER.
KÖZP. VÁSÁRCSARNOK